

..và s> còn gây ra h>t ho>ng theo cái d>ng c>a m>t vòng xoáy đi xu>ng..".

I Ti>n b>c, chi>n tranh và lá phi>u

Hoa Kỳ đang l> gi>a th>i chi>n tranh, v>i hai m>t tr>n v>n còn ti>ng súng, khi>n ph>ng ti>n quân s> b>c căng m>ng trong m>t th>i gi>a i>đ>y b>t >n. Siêu c>ng quân s> này đang b> thách đ>mà ch>a bi>t s> xoay tr> ra sao.

Hoa Kỳ đang l> gi>a th>i chi>n v>i ngân sách b> b>i chi>n n>ng và gánh n> c>a khu>c chính ph>- qu>c trái - l>en t>i 10 ngàn t>, b>ng 71% t>ng s>n l>ng n>i đ>a GDP. Siêu c>ng kinh t> này đang b> thu> h>p ph>ng ti>n.

Vào đúng lúc l>y, v>i kh>ng ho>ng tài chánh bùng n> và b>t đ>u gieo h>u qu> t> h>i cho sinh ho>t kinh t> l> bên d>ng. Kinh t> M> s> b>c suy tr>m sau g>n b>y năm tăng tr>ng. Vì v>y, dân M> đã quên con voi tr>ng lù lù trong nhà là n>n kh>ng b> toàn c>u mà ch>a nhìn vào túi ti>n c>a mình. Bi>th>m h>n v>y, dân M> không hi>u r>ng ngoài v>t th>ng tài chánh c>a b>n thân, các qu>c gia hay kh>i kinh t> khác đ>u có v>n đ> n>i t>i c>a h>, và s> còn b> kh>ng ho>ng sau đ>t kh>ng ho>ng tài chánh t>i Hoa Kỳ. Th>i gi>a đang trôi vào m>t tr>n suy tr>m toàn c>u, đ>i>u l>y, ai ai cũng có th>i th>y ra. Nh>ng, khi c>n h>t ho>ng tháng Chín b>t đ>u lui t>i M> k>t t> gi>a tháng 10, thì nh>ng tin x>u t> Á Ch>âu r>i Âu Ch>âu s> l>i d>i ng>ng>c v> M>.

Và s> còn gây ra h>t ho>ng theo cái d>ng c>a m>t vòng xoáy đi xu>ng.

Thông th>ng, sau m>t chu>k> tăng tr>ng dài ch>ng sáu b>y năm, kinh t> ph>i có lúc đ>i>u ch>nh, s>n xu>t định đ>ng và nh>ng d> th>a thái quá c>a giai đ>o>n th>nh đ>t s> b> thanh l>c. L>n này, vi>c đ>i>u ch>nh l>i càng d> x>y ra sau khi th>i tr>ng gia c>a suy s>p. N>n xì bóng gia c>a t> năm 2006 đã th>m xu>ng d>ng t> năm ngoái. Đ>u năm nay, T>ng th>ng Bush ph>i xin Qu>c h>i b>m thêm 185 t> vào kinh t> đ> ch>n đ>a suy tr>m mà ai cũng đoán ra và s> h>i. Gi>i pháp c>p c>a l>y không công hi>u.

Chỗ vì bong bóng gia cỡ cũng đã thay đổi trái bóng tín dụng thay đổi (sub-prime, lỏai nợ có tiêu chuẩn an toàn thấp và dễ mua). Trái bóng tín dụng thay đổi bỗng biến mất - chỗ không xài nợ trái bóng gia cỡ - đã gây ra khủng hoảng tín dụng. Khủng hoảng tín dụng đã đóng băng một chuỗi vay mua nhà khi nhu cầu ngân hàng đòi hỏi và tài sản tài sản đắt. Tuy vậy, hệ thống tín dụng bị ách tắc, các ngân hàng hốt dám cho vay và cho nhau vay. Khủng hoảng tài chính bùng nổ từ đầu năm nay và lên tới cao điểm là sự sụp đổ của Lehman Brothers, một đòn giáng vùn đập vào tài chính, vào ngày 15 tháng Chín. Trong suốt một tháng, dân Mỹ đã bị hoảng loạn tâm lý và từ mang họa vào thân vì biến cỡ lõi chung đó.

Nếu không có vùn khung hoảng tài chính này, Nghị sĩ John McCain sẽ đã thay đổi!

Sau tám năm cầm quyền đầy sóng gió và sai lầm của Tổng thống George W. Bush bên Cảng Hoà, việc McCain lọt vào cõi là nghịch lý! Nhưng vẫn có thể xảy ra điều vì đòn Dân Chủ đã chặn lõi viễn mộng ám ảnh, đó là Nghị sĩ Barack Obama.

Hãy nhìn tổng thể, nếu Nghị sĩ Hillary Clinton không bị lôi vào oan u枉 ngay đầu Tháng Sáu, tình hình tranh cử Tổng thống sẽ đã ngã ngũ, và ... hốt hào hùng!

Đòn này, khi lọt qua vòng loại vào đầu tháng Sáu, Obama không dám trả lời đòn quá năm điểm dù đòn Dân Chủ đòn trả lời Cảng Hoà ít ra cũng chưa điểm. Vì đòn Dân Chủ phản ứng cõi kinh này là đòn hối lý. Nhưng cuộc tranh cử đã trở thành hào hùng chính là vì Barack Obama.

Xuất thân từ phía cõi tõ, có những liên hệ đáng nghi ngờ mà đòn cùn truyền thông giữ nhõm (danh mục khá dài, xin miêu tả ở đây), với thành tích thiên tài nhõm trong Thủ tướng viễn, Obama có tài hùng biện và ban tranh cử xuất sắc. Nhưng chõa thuyền phõc đòn cõi tri này không có vùn khung hoảng tài chính. Vùn khung hoảng khi n dân Mỹ hốt hoảng và bắt trốn cho Obama vùn qua McCain, cho tới 10 ngày trước khi bầu cử.

Tình hình bầu cử vì vùn sự rất khít khao, chỗ không dễ dàng nhõm truyềun thông trình bày.

Một chi tiết cõi n nhõm và còn phản nhõm lõi, truyền thông Hoa Kỳ thuõc loõi có kinh thuật cao mà

kém lỏng thiến. Hn 80% các đoi gia thu&oc còng "chính lòu" mainstream, đò u tiên thiên ngò theo phe Dân Chò, loan tin cò chòn lòc, vòi bình lu&oc nòy tòo thành tin và còng vòi đòng Dân Chò đò thòi lòn khòng khòng khòt ho&oc ngò ... năm ngoái.

Hò gòi suy tròm kinh tò (recession) lò suy tho&oc (depression) hay khòng ho&oc ngò (crisis), thòm chò Tòng khòng ho&oc ngò (Great depression). Hò còng nhau gieo gió và giò này dòn chòng Mò gòt bòo kinh tò. Truy&oc nò thông và chính tròng lòy còng kho&oc lòp tròch nhi&oc m còa đòng Dân Chò trong vò khòng ho&oc ngò tài chánh mò tòp trung đò lòi cho đòng Còng Ho&oc và Chính quy&oc n Bush. Vò khòng ho&oc ngò này lò mòt thành tích "lòng đòng" mò nhòng ngò i trong cu&oc c thi&oc u khiêm cung và lòng thiến đò nhòn!

Tòi vò tranh cò tòng thòng, truy&oc nò thông Mò bò qua ròt nhi&oc u đòi u đòng ngò tò phia cá nhân Obama và xí xoá nhi&oc u còu phát bi&oc u ho&oc ng ti&oc u còa lòng vi&oc en đòng phó lò Joe Biden mò tòp trung xoi mòi, xuy&oc tòc hay chòl di&oc u lòng vi&oc en Sarah Palin. Nhòng sò thi&oc u vò lòy lò đòi u đò cò có, và cò tò lòu. Nòu mònkh không thòy thì đòy lò cái tòt cò tin và nhò dò còa mònkh.

Ngoài nhòng tinh to&oc đòy ròi ro còa doanh gia tham lam và bòt còn nay đò phòa sòn thò sò toa ròp giòa truy&oc nò thông gian manh và chính khòch mò dòn xòo quy&oc t lò còn bòngh còa nòn dòn chò Mò.

Nhòng dòn Mò không khò. Truy&oc nò thông Mò thòng nhòn mòn nhòn uy tín sa sút còa Bush, chò đòc chòng 30% dòn chòng tin tòng. Sò lòu manh còa hò là khòng nói thòm ròng mòc tòn nhi&oc m ròt tò lòy còng cao gòp đôi mòc tòn nhi&oc m còa dòn Mò đòi vòi... truy&oc nò thông (14%) và gòp ba mòc tòn nhi&oc m Qu&oc hòi hi&oc n đang trong tay đòng Dân Chò (có 10%).

Hoa Kò đò sòc vò t qua đòc nòp văn ho&oc tò hòi lòy - trò nòm nay. Vì nòm nay có tòng tuy&oc n cò khi dòn bòu lòi Tòng thòng, toàn bò Hò vi&oc n và mòt phòn ba Thòng vi&oc n cung nhi&oc u Thòng đòc.

Trong khòng khòng lo&oc n, mòt sò khòng khòng lòng lòng cò tri khòng bi&oc tò tính sao, và sò bòu cho ai. Đòi đòa sò dòn Mò quên hòn chuy&oc n an ninh hay đòi ngo&oc i và tòp trung chòu ý vào đò mòc còm áo. Mà vò đò mòc này, nhi&oc u ngò i khòng hi&oc u nòi dung còa chòng tòn kinh tò do hai liên danh McCain-Palin và Obama-Biden đòa ra.

Hãs> d>i khóng hiĐu v>i, th> nh>t, c>ac ch>ng tr>nh h>nh đ>ng n>y c>o t>nh ch>t... di đ>ng: thay đ>i theo th>i gian t>u t>nh h>nh ch>nh tr> và kinh t>. Thí d>, khi d>u th>o c>on > trên đ>nh 147 d>la m>t th>ung và x>ng d>u l>am d>ân ch>ng đ>u, c>ac l>ng c> vi&en đ>u n>o>i v>i k> ho>ch n>ng l>ng và Obama c>on đ>oi đ>nh thu> "doanh l>i b>t ch>nh" tr>en c>ac t> h>p d>u kh>. Khi d>u th>o s>t giĐa - ph>an n>a trong c>o ba th>ng - c>ac l>ng c> vi&en ch>y qua đ> tài kh>ac!

Th> hai, d>ân ch>ng c>ng khó hi&272;u v>i t>nh ch>t ch>uy>n m>ôn c>a c>ac đ> ngh> và tin hay khóng l>a do kh> n>ng di>n đ>t hay tuy>n c>a t>ng ban tranh c>, v>i s> ph> h>a ho>c ph>n b>ac c>a truy>n th>ng. V>i s> thi>en v>i c>a truy>n th>ng m>a h> ph>i hi&272;u, ban tranh c> c>a McCain l>i khóng l>am s>ng t> đ>ic n>i dung đ> ngh> c>a m>ình ho>c c>a đ>i ph>ng và c> nói qu>a l>a b> đ> k>ch l>a "tranh c> ti&eu c>c".

M>t th> d> là sau khi h>ng h>n c>a v> vi&272;c t>ng thu> - m>t l>p tr>ng truy>n th>ng c>a D>n Ch>, tr>ai ng>oc v>i C>ng Ho>a - Obama bi>t r>ng vi&272;c t>ng thu> l>y s> l>a tri e ng>i khi kinh t> sa s>ut, n>en đ>o ng>oc lý lu>n. S> gi>m thu> cho 95% c>ac gia đ>nh đ>ang l>a m>ic (working families)! R>i ph>ng đ>i th>nh gi>m thu> cho 95% d>ân M> đ>ang lao đ>ng (working Americans). S> th>t th>t kho>ng 40% d>ân M> khóng tr> thu> v>i l>i t>c qu>a th>p và ch> đ> thu> kho>a c>a M> đ>a c>o t>nh ch>t l>u>t ti&eu, c>ng gi>u th>i c>ng tr> thu> theo m>t t> l> cao h>n.

Nh>ng dù sao th>i khóng th> nào c>o chuy>n h> thu> cho 95% d>ân M> đ>ic. Bi>n ph>áp "gi>m thu>" c>a Obama ch> là "tax credit" ch> khóng là "tax cut" và hàm ý ch>nh quy>n s> l>y s> thu ho>ch thu> kho>a An sinh X>a h>i - g>m thu> l>ng b>ng cho nh>an vi&en và doanh nghi>p c>ng tr> - đ>a cho ng>oc khóng đ>u l>i t>c đ>ng thu>. Nói cho d> hi&272;u - mà ch>a ch>c l>a m>i ng>oc i> đ>a hi&272;u - vi&272;c "gi>m thu>" có nghĩa l>a v>c tay vào qu>c An sinh X>a h>i hay l>i t>c thu> kho>a c>a ng>an s>ch qu>c gia đ> m>a phi>u d>ân nghè>. V>a ng>an s>ch qu>c gia s> ph>i t>ng thu> đ> b> vào kho>n t>ng chi >y.

H>u qu>: c>ac t> h>p l>n c>o c> tr>m lu>t s> thu> v>i v>n c>on xoay tr> đ>ic đ> lách thu>, ch> c>ac ti&eu doanh nghi>p s> b> t>ng thu>, đ>anh sa th>i nh>an vi&en ho>c khóng tuy>n th>em ng>oc i, và ph>i t>ng giá hàng ho>a d>ch v>i cho m>i ng>oc i c>ng ch>u. Đ>u ngh> gi>m thu> c>a Obama ch> là tái ph>an l>i t>c, l>y c>a nh>a gi>u - đ>nh ngh>ia r>t m>i h> - chia cho d>ân nghè> trong khi "nh>a gi>u" đ>o có th> là gi>i đ>u t>, s>n xu>t, là ch>a nh>an c>a c>ac doanh nghi>p t> lo>i nh>i t> i lo>i l>n. M>a g>n 80% s> nh>an công lao đ>ng l>a nh>an vi&en c>a c>ac ti&eu doanh nghi>p, k> c> ti&eu doanh c>a c>ng đ>ng ng>oc i Vi&272;t... t> khu Bolsa t>i qu>n Cam t>i Bellaire t>i Houston hay khu Eden t>i mi>n Đ>ông!

Những Lỗi Léo Lý, có Mấy ai Hiểu Được?

Về t qua tính chất di động và ngoại ngữ nói trên thì ví đíi thí, ta có thể phê phán thí nào ví chíng trình kinh tí câa hai liên danh?

John McCain chí tríng tín công vào thành lũy câa chí đí kinh tí chính trí mí dân câa thí đí Hoa Kí đí phá ví sí cíu kít giím doanh gia và chính khách ("lôo thuít" Cíng Hoà nhí "hiú uíng Palin"); duy trì kí hoâch giím thuít câa Tíng thíng Bush - sí mân hín nèn thuít sí tâng sau 2009; nhíng sí cãt giím công chi vích đí tiín dín tíi quânbính ngânbính sích; ví trí líi cho dân 5.000 đíng đí chính ngính dân sí chín ví mua bío hiúm síc khoí cho mìnch. Dây l´ chí tríng câa đính câa đíng Cíng Hoà víi khâc biút duy nhít l´ ní lôc câa "ngía chíng" McCain: l´am thay đíi phong thái sinh hoât chính trí câa Thí đí bíng ní lôc líng đíng, tíc l´ sín sâng tín công ngính vío đíng Cíng Hoà ví h&opgravep tâc víi phe Dân Chí trong tíng đí míc.

Barack Obama chí tríng tâng thuít díng loít câc loíi (doanh nghiíp, lôi tíc, thíng thu tí bín đíu tí, thuít sín thía tí, v.v...) víi đính míc l´ lôi tíc mãt hí gia đính trín 250 ngânh l´ sí phíi tríng tâng thuít; "giím thuít" cho 95% ngính Mí đang lao đíng; tâng chi cho nhiúu dí án công chi gíi l´ "đíu tí" đí tío thíem câng íc l´am cho dân chíng trín thí kinh tí suy trím; tiín tíi chí đí bío hiúm y tí cho đíi đía sí dân chíng bíng tiít kiím ví giím bít phít tín y tí ví tâng chi. Dây cùng l´ chí tríng tâng thuít đí tâng chi, rít câa đính bín cânh tí đíng Dân Chí, víi phín sâng tío câa Obama l´ tâng thuít nhíng trính bíay thính "giím thuít" nhí dâu ní trín.

Khi so sánh, ta thíy câa hai chíng trính đíu câu có nét truyín thíng câa hai đíng: bên Dân Chí muún tâng câng vai trí đính phíi câa nhía nính, bên Cíng Hoà thí muún dânh lôi quyít đính ví viúc chi thuít cho ngính dân. Vín đí l´ thíc tí kinh tí sí khöng cho phép các chính khách l´y tung hoành nhí y.

Thíc tí kinh tí ví câng chi thuít nay câa Mí l´ ngânbính sích Hoa Kí đang có nhíng khoún "bít khí xâmpính" ví luút lô hay chính trí: mãt phín tí sí câng chi (750 tí, 5,3% tíng sín líng GDP) l´ cho câc míc An sinh Xã híi, Híu bíng ví câu giíp ngính tíng tít; gín mãt phín tí (720 tí, 5,1% GDP) l´ cho Bío ví Síc khoí ví yím trí Cíu chiún binh; 240 tí l´ tiín lôi phíi thanh toún cho gánh níng quúc trái; chíng 600 tí (4,2% GDP) cho nhu câu Quúc ph&ouacuteng. C&onum lôi, chí vín vín khoíng 700 tí (23% ngânbính sích quúc gia, gín 5% câa GDP) l´ dânh cho ngính

Đây vẫn là dân Mĩ quan tâm và chỉ đón chính quyền thay đổi: năng lượng, giáo dục, thương mại, canh nông, ngoại giao, giao thông, v.v...

Các cuộc tranh luận hay hàn hán hoảng tiếu thu hút vào tháng 7/2000 đó! Cốc đoán hòn thì chả còn giải pháp cắt giảm ngân sách quốc phòng, ngay trong thời chiến.

Nhân đây, phái nói cho rõ là đống Dân Chủ và truyền thông đã có truyền thống nói phét khi lý luận là ngân sách quốc gia đắt bẩn thu dồn i thổi Bill Clinton mà bẩn George Bush làm hao tán thành bẩn chi, khiêm hốt tốn mắc kinh là 500 tỷ. Nói phét vì hai lý do cẩn nhìn ra khi nói về nguy hiểm của tống tám năm thái hòa của Clinton.

Tổng thống Bill Clinton đã cung cấp "công hoà bình" (peace dividend) nhằm chấm dứt tranh chấp kinh tế nhằm kêu gọi cắt giảm ngân sách quốc phòng, tổng cộng giảm gần 40%. Tổng trưởng Quốc phòng Les Aspin đã xoay trục thu véo ngân sách không xong nên dành để chia. Hai Tổng trưởng kinh tế là ông Clinton, William Perry và William Cohen, đều đồng lòng chỉ định Quốc hội là làm sao chia phai công phó với một mực trung mà thôi. Nhieu người đã quên hòn các kinh hoach và tranh luận về tháo gỡ căn cứ quân sự để "tái phái trí" phòng thủ quốc phòng của Mỹ dưới thời ông Clinton.

Tình trạng này là một cảm động lớn cho các chính phủ hung đản, khùng bẩn và các đản thiêng cẩn Mỹ khi Bush lãnh đạo.

Khi thua kiện sòng bạc, Lãnh thổ khùng bẩn 9-11, và mở ra hai chiến tranh Iraq-Afghanistan, Bush phái gia tăng quân phí. Lại rót tiền ngầm cẩn ông là trong hai năm kinh đã phai "hết lò" Quốc hội - gồm cả hai đản Dân Chủ và Cộng Hoà - là nhầm mực chấp nhận các khoản tăng chi phi lý - mà rất có lý cho Quốc hội Mỹ dân, để kiểm phiếu - khiêm ngân sách bẩn bẩn chi. Bush bẩn nhieu đản viên Cộng Hoà bẩn razi chính là vì thiếu kinh luợt ngân sách đó.

Lý do nói phét thời hai vua thời hoàng kim cẩn Clinton là cách xào nấu lối toán quốc gia đản trình bày số sách công chi thu mực cách tột đản.

Thực tế thì trong tám năm cẩn quyên cẩn Clinton, chính quyền Mỹ tiếp tục mức nồng thêm vì vấn

chi nh&u h&n thu, gánh n&ng qu&c trái y ng&y nay d&a l&en t&i 10 ng&n t& M& kim (71% GDP). N&u mu&n t&m hi&u cho rõ thay v&nh&m m&t nghe theo truy&n th&ng m&t m&t đ&en, ng&u i ta có th&t tìm ra các websites v& qu&c trái Hoa K& (U.S. Public Debt). Cũng ph&i nói r&ng vi&c Hoa K& ti&p t&c m&c n& d&a b&t đ&u t& th&i "h&u Vi&t Nam" - t& nh&ng n&m 1975 tr& v& sau - qua su&t tám n&m c&m quy&n c&a ông Clinton, và ch&a có chi&u h&ng thuyên gi&m. Thành tích vay m&n đ&u ti&u x&ài cũng là thành tích "l&ng đ&ng" và th&ng d& ng&n s&ch c&a ông Clinton là m&t huy&n tho&i.

Dù sao, ph&i nói cho công b&ng là Clinton còn có s&l s&ng su&t: sau khi h&m h& thi hành đ&ng l&i bao c&p t& ngày ch&m ch&c đ&u n&m 1993, ông bi&t m&n sai v& quá lý t&ng khi l&i su&t tr& phi&u t&ng v&t v& đ&ng Dân Ch& b& c& tri tr&t trong cu&c b&u c& gi&a nhi&m k& n&m 1994. Clinton l&p s&l c& thay đ&i theo h&ng ôn ho&a và c&n áp d&ng bài b&u c&a đ&ng C&ng Ho&a (c&n ai nh& t&i vi&c Clinton c&i t& đ& h&n ch& lam uang trong ch& đ& welfare v& đ& k&ch vai tr& quá l&n c&a nh&a n&hc kh&ng?). Ông c&n t&ch c&c tranh đ&u cho ch& tr&tng t& do m&u d&ch (NAFTA là thành tích c&a Clinton) hay "gi&n ch&nh" (deregulation) mà phe C&ng Ho&a đ& cao.

C&ng v& Bill Clinton chuy&n qua h&ng trung dung y mà Hillary Clinton m&i b& các b&c tr&tng th&ng thi&n t& nh&t trong đ&ng (h&y nh& t&i Ngh&s& Ted Kennedy) tr&ng ph&t v& ng h& Obama đ& y bà ra ngo&i! M&t đ&u đ&ng ti&c cho đ&ng Dân Ch& v& cho Hoa K&!

Tr& l&i chuy&n ng&y nay, trong hoàn c&nh ng&t nghè&c a hi&n t&i, m&i h&a h&n c&i cách, ban phát quy&n l&i hay tái phân l&i t&c, v.v... ch& là tr& h&a h&n khi tranh c&. John McCain c&n bi&t s&l n&nh&t d&m nói là s&l qu&n b&nh ng&n s&ch trong v&ng b&u n&m. Barack Obama thì kh&ng, c& ti&p t&c h&a h&n nh&ng đ&u b&t kh& v& th&c t&, ngay c& trong gi& thuy&t đ&ng Dân Ch& s&l ki&m so&t đ&lc c& H&nh ph&p v& chi&m đ&lc da s&l áp d&o trong Qu&c h&i sau ng&y b&u c& này.

Nh&u v&y, chuy&n g&s& x&y ra cho n&hc M& sau l&n ch&n l&a n&y?

Nh&n t& xa t&i g&n, Hoa K& có th& s&l áp d&ng chi&n l&hc d&n qu&n đ&nh t&i t& Iraq qua chi&n tr&tng Afgh anistan

. Chiến lối cậy không hàm ý thuần túy quân sự mà thiên về chính trị và tình báo, chính yếu là tranh thủ niềm tin đắc hổp tác cùng đồng chí cũ là phe Sunni và gây sức ép cho các lãnh tụ Shia, qua đó chấn động cả khuynh đảo của Iran.

Nhưng vẫn và luôn McCain thề ngay cả, Hoa Kỳ có thể muốn đà rút thêm nếu lối đoàn tác chiến tại Iraq tăng viện cho Afghanistan hoặc tiến tới giải pháp chính trị lỏng trong chiến lược dồn quân: có thể là hoà giải cùng Taliban trên mảnh đất lõi tinh hoa al-Qaeda và trung hoà với hàng nghìn của các tộc trưởng Hồi giáo trên vùng biên giới giữa Afghanistan và Pakistan (nơi mà Đế quốc Anh và Chính quyền Pakistan ký kết năm 1947 đều không dám đóng cửa). Kết quả là sau vài năm, Hoa Kỳ có hy vọng gần thêm đặc biệt năm sau lối đoàn tác chiến không chỉ chiến và ngăn ngừa ý tưởng phiêu lưu của các đồng chí khác. Đến giải sang kinh tế: gánh nặng chiến tranh chống súng giờ đây, rủi ro gánh nặng.

Afghanistan
cũng vậy.

Nếu Obama đắc cử, Hoa Kỳ sẽ khó rút khỏi Iraq trong điều kiện thời hạn - Iran bịt đòn của nó để đảm bảo hùng gan của Obama và Quốc hội Dân Chủ - mà sẽ lùp ra lách tránh rút chiến. Và bất ổn vẫn lan rộng tại Afghanistan. Ngân sách quốc phòng Mỹ còn bị cắt giảm nặng để giành tiền cho các mục tiêu công chi kinh tế xã hội trong nước, nhưng chính Obama đã hứa hẹn. Nếu quả là Hoa Kỳ càng bị suy yếu, dễ bị tấn công và đành triết thoái khẩn cấp đột ngột sau làn khói lửa mù của "giải pháp quốc tế".

Thật giải sầu loay hoay vì đòn minh cậy Mỹ bị khống hoảng kinh tế mà đòn thi cậy Mỹ lối thi. Mỗi cuộc tranh cậy cậy của Hoa Kỳ lối là một ánh treo cho các đòn minh cậy Mỹ. Và mỗi cuộc họa cho các đồng chí. Đây là chân lý phũ phàng mà thời kỳ siêu cường này bịt đòn uy tín và đòn minh và thõi ngay kinh thùng bỗnски khích! Nếu nhiên sao, tuần qua, Nhật Bản báo đón là Hải quân Trung Quốc đã lén đe dọa bờ biển chiến hạm vào sâu trong eo biển Tsugaru giữa hai đảo Hokkaido và Honshu của Nhật. Nếu có thể y sầu lối trong cõi Trung Sa của Việt Nam thì ta đòn ngay nhiên. Mà nên như vậy cứ cậy bờ biển Mỹ!

Tuy chuyen xa là quốc tế vẫn đòn chuyen gần là kinh tế quốc gia, tức nghĩa là công chi thu khi chiến Hoa Kỳ sẽ phai quan niệm lối ưu tiên trong những năm tháng tới.

Kết luận lý tưởng - cũng là đòn báo cậy ngay việt - là kinh tế sẽ bị suy tròn nặng trong vài tháng cuối năm những sự pha trộn hối rứt nhanh. Trong giải quyết, bài học khống hoảng tài chính cũng đã đòn cho doanh nghiệp và chính phủ một tinh thần không lùi bước, cho nên có hai lối

viên đĩu có đĩu kín thuộn lỏi hồn đĩa tò ra sỏi thay đĩi nhõ hõa hõn.

Giờ thuyết thứ hai - có xác suất không nhõ - là suy trùm kinh tế sỏi kéo dài qua suốt năm 2009.

Trong giờ thuyết này, nêu Obama đĩc cõi, chánh sách kinh tế bao cõp bõng tăng chi rõi tăng thuộn kinh tế tõ suy trùm biõn ra suy thoái lây lan qua nhiõu năm. Chõa hõt, mâu thuộn ngoõi thõõng - vì chõ trõõng bõo hõi mõu dõch (protectionism) cõa đõng Dân Chõ do áp lõc cõa các nghịp đoàn sỏi gây ra khõng hoõng quõc tõ. Các khõi kinh tế khác trên thế giới i đĩu lâm vào suy trùm sau trùn khõng hoõng võa qua nêñ đĩu có phõn õng bõo võ quyõn lõi quõc gia gay gõt hõn. Hõi sỏi trù dñua biõn pháp bõo hõi cõa Mõ, vòng đàm phán Doha sỏi bõ diõt, các nõõc đang phát triển mà sõng nhõ xuõt cõng vào Mõ sỏi tuyõt võng và bõ khõng hoõng kinh tế lâu hõn.

Nhõng biõn cõi õy bùng nõ khi Hoa Kõ lõi yõu thõ võ an ninh và cõn tháo chõy trong danh dõ bõng mõt giõi pháp quõc tõ: nõõc Mõ sỏi bõ các đõng minh mà cũng là đõi thõ võ ngoõi thõõng bõt bí, đõ rõt cuõc tháo chõy trong nhõc nhã khi kinh tế võn chõa phõc hõi.

Trong giờ thuyết McCain thõng cõi, may ra tính chõt đĩu hâu võ an ninh lõn chõ trõõng phát huy tõ do mõu dõch cõa ông sỏi giõm bõt nguy cõ khõng hoõng quõc tõ. Nhõ đó Hoa Kõ có đĩu kín tõõng đõi thuộn lõi hõn đõi quyõt chuyõn áo cõm lõi nhõa. Tình hình khõng tõt nhiên sáng lõn nhõng quõc gia này có đõõc hai năm chõn chõnh lõi hõi thõng sõn xuõt khi các cõi sõi kinh tõ hõi phõc dõn. Tuy nhiên, McCain khõng thõ tõo ra phép lõi cõi cách vì mõi sáng kiõn nõu có võn bõ Quõc hõi trong tay đõng Dân Chõ ngăn chõn hoõng giõi hõn. Bài hõc võ viõc cõi tõ hai cõi chõ tham ô là Fannie Mae và Freddie Mac là mõt kinh nghiõm sỏi còn tái diõn.

Trong mõi giờ thuyết thì tân Tõng thõng Mõ sỏi chõ cõm quyõn đõõc mõt nhõm kõ và nõõc Mõ trong bõn năm tõi sõi bõõc vào thõi chuyõn tiõp đõ tìm ra mõt chõn lõa khác. Không nhõt thiõt là bao cõp theo kiõu Franklin Roosevelt, Lyndon Johnson hay Jimmy Carter, mà cũng chõng tõ do nhõ Ronald Reagan hay Margaret Thatcher. Hoa Kõ sỏi trõi qua buõi giao thõi đó khi kinh tõ toàn cõu bõ suy trùm, khõng hoõng kinh tõ và chính trõ bùng nõ tõi nhõu nõõc. May ra thì nhõng biõn cõi bên ngoài õy sõi giüp ngõõi Mõ nhìn lõi toàn cõc, tõ tin hõn nhõng khõng hõi sõng sau khi dã hõt hoõng bõy.

Vì võy, lá phiõu cõa cõi tri Hoa Kõ lõn này sõi õnh hõõng đõn chuyõn tiõn bõc và chiõn tranh hay

Tháo Chữ y Vào Khung Hình

Tác Giả; Nguyˆn Xuân Nghˆa
Thứ Ba, 28 Tháng 10 Năm 2008 05:27

khung hoing cua cua thi gi. Nhung ngua i bi t quy trung la phi u cua minh nen can nhuc diu y, hen la chunghe theo truyen thong vun dida thi u khach quan tu du, tu ... thi chi n tranh Vi t Nam ri!